

VÍKEND NA MORAVĚ

in.ihned.cz/cr

SERIÁL: MIKROREGIONY V ČESKU

„Poprvé jsme to zkoušeli už po válce, ale po roce 1948 slavnosti jako hanácká svatba či selská jízda nebyly vítané,“ dodává.

Milovníci folkloru tady najdou také pěkný masopust. Po obci chodí na třicet masek a večer se pochovává basa. Členové folklorního souboru si v minulosti vlastními silami vytvořili amfiteátr, ale v restituci zahradu získali dávní majitelé. Dnešní festival se koná v zahradě kulturního domu.

Také velkobystřický soubor Haná potěší každého milovníka lidové kultury. Vystupuje několikrát za rok.

Jinak Doloplazy bývala ves bohatých sedláků, kteří pěstovali zejména obilí a chovali dobytek. Ale jsme i v kraji kvalitního chmele.

Tršice: paměť židovského chlapce

Kromě chmele se obec proslavila nejen zámek, ale zejména tichým, nenápadným hrinstvím svých občanů. V roce 1940 se sem do čísla 256 přistěhovala z Olomouce židovská rodina Wolfových se dvěma syny a dcerou. Wolfovi zde nebyli neznámí, znali Tršice už z dřívějších. Když v červnu 1942 přišel příkaz k deportaci, nechali se sice odvézt povozem na olomoucké předměstí, ale pak se vrátili do lesa k Tršicím do úkrytu.

Tady a pak i na jiných místech se skrývali za tichého vědomí tršických občanů. Někteří aktivně pomáhali až do konce války. Patnáctiletý Otto Wolf si tři roky psal deník, který vyšel v roce 1997 knižně. Sám byl v posledních dnech války při přepadu nedalekého Zakřova mezi devatenácti obětní. Dnes tragédie připomíná památník na Kyjanici. Druhého syna Wolfovi ztratili v bitvě o Sokolovo.

Po pětadesáti letech, 16. května 2000, předala na tršickém zámku velvyslankyně Izraele vyznamenání těm, kteří se rodině nebalili v těžké chvíli podat pomocnou ruku. Jaroslav Zdařil, manželé Oldřich a Marie Oherovi, Marie a František Zbořilovi se této chvíli už nedožili, jedině Ludmila Tichá-Chodilová je převzala osobně.

FOTO: ZDENEK POLÁČEK

Zámek
v Tršicích

FOTO: RICHARD GRÉGR

Třetí život TGM

Bystřička je kraj soch prvního prezidenta nově vzniklého Československa Tomáše G. Masaryka. Najdeme ji třeba v Bukovanech, o pomníku v Doloplazech zas rádi místní zdůrazní, že na svém místě stál i v době, kdy to nebylo obvyklé.

Socha před základní školou TGM ve Velké Bystřici takové štěstí neměla. Pořídili ji legionáři a pokrokové spolky po první světové válce. Měla být Sochou svobody. Sochař Čeněk Palík z nedalekých Tršic vysochal z horického pískovce dílo v nadživotní velikosti, přes tři metry vysoké. Sochu odhalili 20. května 1923, ale za války ji před Němci místní stačili po částech ukrýt. Když ji v létě 1946 vykopali, zjistili, že už nepůjde scelit.

Kopii vytvořil žák původního autora sochař Jan Trška a byla postavena na dvůr Nové školy. Odhalení se zúčastnil syn a tehdejší ministr zahraničí Jan Masaryk. V únoru 1976 se situace opakovala, zesošněný Masaryk skončil v Olomouci. V prosinci 1989 sochu našli v dvoře chválkovického statku. Nového odhalení se zúčastnil Tomáš Baťa a rektor Univerzity Palackého Josef Jařab a škola opět získala Masarykovo jméno.

Dvě tvrže v Daskabátu

„Raději dát kabát nežli jediný groš,“ zvolali prý roztrpčení sedláci na zámku v Tršicích, když nový majitel nesmlouvavě žádal robotu i dávky. Jméno Daskabát bylo na světě.

Kde se ubytovat

Bystrovany: **Penzion U Sklenářů**, Jeseniova 22, tel.: 608 739 577

Práslavice – Kocourovce: **Motel Lammel**, tel.: 585 357 113

Velká Bystřice: **Ravela**, Svěsedlická 24, tel.: 585 351 551

Hotel Zámek, Zámecké nám. 773, tel.: 585 351 451

Velký Újezd: **Penzion Myslivna**, č. 163, tel.: 585 358 103

Vrchnostenský špitál, č. 46, tel.: 731 446 944

FOTO: RICHARD GRÉGR (DOLOPLAZY)

Odedávna totiž platilo, že tyto povinnosti se na Daskabátské nevztahovaly. Původní ves Otěhřiby zanikla ve válkách. Kolem roku 1560 se místo zalíbilo Nikodému z Bobolusk, pánu z Tršic, který přikázal vystavět ves novou. Pozval osadníky, vesměs válečné vysloužilce, daroval jim půdu, aby postavili domy. Jejich rody měly být navždy osvobozeny od robot a daní. Nový majitel tršického zámku však tuto skutečnost nerespektoval. Dávnou dobu připomíná rod Nádvorníků. „Prapředek“ Ignác, služebný, tzv. nádvorník z hostince v Lipníku, sem přišel mezi prvními.

Pro archeology není jméno místa neznámé. Přímou u obce stávaly dvě středověké tvrže, což je už samo o sobě neobvyklé. Ta první, na pahorku necelý kilometr severozápadně za posledními domky, se podle zaniklé obce nazývala Otěhřiby. (Na některých mapách bývá zmiňována i jako Slaný.) Pahorek byl umělý a tvrž chránil obranný příkop. Asi dva kilometry na východ další valy a příkop obtékaly tvrž Daskabát nebo také Zámčisko. Přesný význam i poslání tvrží jsou pro odborníky stále záhadou.

Renomé čertovského guláše, který vaří v restauraci U Matesa ve středu obce, už dávno proskočilo do reklamních letáků i na webové stránky. My jsme ho žel nevyzkoušeli... ■

RICHARD GRÉGR